

መን እዩ ዋና ሕገ ባይቶ (ይአክል) ጀርመን፣ እቲ ህዝቢ ባዕሉ ዶሴ፣ ዋላ ሽማግሌታቱ..?

ንድፊ ሕገ ባይቶ ይአክል ጀርመን ንመን፣ ንህዝቢ፣ ዶስ ዋላ ንሽማግሌታት ምንቅስቃሳቱ ...?

ዝሽበርኩምን/ክንን መቃልሰቲ ...! ምንም እኳ ንሕና ኤርትራውያን ከም ኩሉ ህዝቢ ዓለም ብሰንኪ እዚ ሓድሽ ተላብዖ ሕማም (Covid 19) ኣብ ሻቅሎት ንሃሉ እምበር፣ ኣብ ናብራኹም ይኹን ጸጋ ጥዕናኹም ሕጉሳት ክትህልዉ ዘሎኒ ትምኒት ገደብ የብሉን። ከምኡ እውን ኣብ ዝሓለፉ ማዕልቲ ብሽም ባይቶ ይአክል ጀርመን 2 ንድፊ ናይ ሕገ ሰነዳት፣ እቲ ኩሉ ኣብ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ዝነጥፍ ዘሎ ወዲ ሃገር፣ ከንብበን ተብሂሉ ኣብ መራኽቢ ብዙሓን ምዝርገሖን የመስግን። እዚ ኮይኑ እቲ ሓቂ፣ ትሕዝቶ ናይቲ ሰነዳት ኣብ ጎድኒ ገዲፍካ፣ ኣብ ኣተገባብረኤን ንዝምልከት ግን፣ ሕቶ ዘልዕል ኮይኑ ረኺቡዮ።

ኣብ ዝሓለፈ ማዕልቲታት ብዘርጋሕቲ ሰነዳት፣ ጠቅላላ 29 ገጽ ዝሓዛ ንድፊ ናይ ሕገ ሰነዳት ኣብ መራኽቢ ብዙሓን ተዘርገሖን፣ ኣብ መሰነይታ ጽሑፍ ናይዘን ሰነዳት፣ዚኤን ካእ፣ ነዚ ሰነዳት እዚ ብዝምልከት፣ ኣብ ውሽጢ 30 ማዕልቲ ግብረ መልሲ ክዋሃብ ከምዘለዎ ታሓቢሩ። እቲ ኣብዚ ዝቀርብ ቀዳማይ ሕቶ፤ ትጽቢት ናይ ዘርጋሕቲ እዚ ሰነዳት እዚ ከመይ ይመስል፣ እቲ ግብረ መልሲ ካብ ህዝቢ ድዮም ዝጽበይዎ፣ ዋላስ ካብቶም (ኣብ መብዛሕትእን ከተማታት ጀርመን፣ ግዝያውያን እምበር ሕጋውያን ዘይኮኑ) ሽማግሌታት ህዝባዊ ምንቅስቃሳት ይአክል እዩ ...? ዘርጋሕቲ ሰነድ፣ እቲ ግብረ መልሲ ካብ ሽማግሌታት ህዝባዊ ምንቅስቃሳት ከተማታት ጀርመን ዝጽበይዎ እንተኾይኖም፣ እተን ሽማግሌታት ከምዘንበቦኦ ጥርይ ድዮን ክሕብራ ዝድለ ዘሎ፣ ዋላስ ትሕዝትኡ ተረዲኤን፣ ቅቡልን ዘይቅቡልን ነጥቢ ብነጥቢ መሚየን መልሲ ክህባ፣ እዩ እቲ ትጽቢት...? እዚ እንተኮይኑ እቲ ሓቂ፣ ድሕሪ ግብረ መልሲ ናይ ሽማግሌታት፣ እዚ ሕገ ኣገልግሎቱ ክጅምር ከም መደብ ተቀሚጡ ዶኾን ይህሉ ይኸውን ...? ተስፋ እገብር እዚ መንገዲ እዚ ከይምረጽ። ምኽንያቱ፣ ከምቲ መብዛሕትና ኤርትራውያን እንፈልጦ፣ ሕገ ዝግበር (ብደረጃ መንግስቲ ይኹን ኣብ ምንቅስቃሳት) መሰላትካ ንክሕሉ ጥራይ ዘይኮነ፣ ግቡእካውን ክተማልእ፣ እዚ ኻእ ንሕገ ክትምእዘዞን ብኡ ክትቅየድን፣ ይጠልበካ እዩ። እምባኣርኻስ እዚ ካብ ኮነ ባህርያት ናይ ሓደ ሕገ፣ መን ይነድፎ፣ ሓደ ሰብ ዶ፣ ዋላ ብዙሓት፣ ንዝብል ሕቶ ብዙሕ ዘካትዕ ኣይኮነን፣ ሓደ ሰብ እውን ሕገ ክነድፍ ይኸእል እዩ፣ ኣብ ስራሕ ቅድሚያ ምውዓሉ ግን፣ እቲ ዝምልከቶ ህዝቢ፣ ብኣካል ተራኺቡ ክዛተየሉ፣ ንቡር ፍትሓውን ርትዓውን ኣሰራርሓ ስለዝኾነ፣ ኣብ ክንድዚ ግን ነዚ ክልተ ናይ ሕገ ሰነዳት ሽማግሌታት ህዝባዊ ምንቅስቃሳት (ይአክል) ጥራይ ብኣካል ተራኺቡን ክዛተየሉ ከምዘለዎን ከም መደብ ተሰሪዑ ይህሉ ዶኾን ይኸውን ...? እቲ መልሲ፣ ... እወ ...፣ እንተኾይኑ፣ እዚ ክልቲኡ ናይ ሕገ ሰነዳት፣ ንህዝቢ ኣባላት „ህዝባዊ ምንቅስቃሳት (ይአክል) ኣብ ጀርመን“ ከገልግል ተብሂሉ ዝተነደፈ ካብ ኮነ፣

ተራን ተሳታፍነትን ናይ ህዝቢ ኣብ ጉዳዩ፣ ንኣብነት ኣብ ምቅባልን ምንጻግን ወይ እውን ኣብ ምምሕያሽን ናይዚ ሰነዳት'ዚ፡ ከመይ ይመስል፡ ዝብል ሕቶ ክቀርብ ባህሪያዊ እዩ።

ኣነ ብወገነይ፡ እቲ ዘተ ብዛዕባ እዚ ክልተ ሰነዳት ሕጊ ኣብ ተሳታፍነት ሽማግሌታት ነብስወከፍ ከተማታት ጥራይ ታሓጺሩ ዝተርፍ፣ ድሕሪ'ዚ ኣብ ኣገልግሎት ከምዝውዕል ዝግበር፣ ኣይመስለንን። እቶም ነዚ ናይ ሕጊ ሰነድ'ዚ ዝነደፉ ደቂ ሃገር፡ ብቅዓት ዘለዎም፣ ሕጊ ማለት ኣብ ስነ-ፍልጠት „**ውዑል ማሕበራዊ ናብራ**“ (sozial contract/Gesellschaftsvertrag)“ ተብሂሉ ከምዝጽዎዎ፣ ዝፈልጡ ሰባት እዮም፡ ዝብል ኣረዳድኦ ስለዘለዎኒ፡ እዚ ሰነዳት እዚ ናብ ህዝቢ ወራዳ፡ ህዝቢ ከምዝተየሉ፣ ብዘተ ድሕሪ ምብሳሉ፡ እቲ ህዝቢ ብሽማግሌታቱ ገይሩ ግብረ መልሲ ክህብ ከምዘለዎ፡ እዮም ክገብሩ፡ ዝብል ግምታት ዘሎኒ። ከምዚ ዝኣመሰለ ኣሳራርሓ ናፃና ንኤርትራውያን ሓድሽ ከምዘይኮነ፡ እቲ ኣብ 23 ግንቦት 1997ዓ.ም.ፈ. ብግዝያዊ ባይቶ ኤርትራ ዝጸደቀ፡ ስርዓት ኢሳያስ ግን ከምዘይሰርሕ ዝገበሮ፡ ቅዋም ኤርትራ ህያው ምስክር ታሪኽና እዩ። እዚ ቅዋም እዚ፡ ምንም እኳ ብመንግስቲ ደረጃ ዝተዳለወ ይኹን እምበር፡ እቲ እተጠቀምሉ መስርሕ ኣብቲ እዋናት እቲ ግን፡ ድሕሪ ብኸኢላታት ደቂ ሃገር ምንጻፉ፡ መጀመርያ ናብ ህዝቢ ከምዝወርድ፡ ኣብ ውሽጢን ኣብ ደገ ዝነብር ኤርትራዊ ምስተዛተየሉ ኻእ፡ ኣብ መጨረሻ ባይቶ ተዛቲዩ፡ ድሕሪ ምትዕግጋብ ከምዝጽድቕ እዩ ተገይሩ።

እዚ ሓቅታት እዚ፡ ሓደ ሕጊ፡ ንሓደ ህዝቢ ኣብ ትሕቲ ሓደ መንግስቲ ዝነብር ዘሎ ይኹን፡ ኣባላት ናይ ሓደ ንእሽተይ (ፖለቲካዊ ይኹን በርገሳዊ) ምንቅስቃስ፡ ከማሓደረሉን ኣብ ትሕቲኡ ክቅየድን፡ ተብሂሉ ዝግበር ሰነድ ስለዝኾነ፡ ኣብ ፍትሓውን ርትዓውን ባይታ፡ ህዝቢ ድምጽ ክህበሉ፡ ናይ ግድን እዩ። ገለ ለጣማት ሰባት፡ „**ኣነ ንሓደ ሕጊ ናተይ ሕጊ እዩ ዝብሎ፡ ኣነ ድምጺይ ዝሃብኩሉ እንተኾይኑ ጥራይ ኣዩ**“፡ ይብሉ። እምባኣር እዚ ካብ ኮነ እቲ ሓቂ፡ እዚ ንህዝባዊ ምንቅስቃሳት (ይኣክል) ጀርመን ከገልግል፣ እዘን ምንቅስቃሳት እዚኣተን ከማሓደረሉን ከምእዘዘኤን፣ ተብሂሉ ተነዲፈ ዘሎ 2 ናይ ሕጊ ሰነዳት፡ ቅድሚኡ ኣብ ኣገልግሎት ምውፃሉ፡ ናብ ህዝቢ ወራዳ፡ ህዝቢ ብኣካል ተራኺቡ፡ ክዛተየሉን ክተግጋብሉን፣ ድሕሪ'ዚ ብመገዲ ሽማግሌታቱ ገይሩ ግብረ መልሲ ክሃብ ከምዘለዎ፡ ከምዝግበር ጥርጥር የብለይን። እቲ ቀንድን ዝፃበዩን ሕቶ ግን፡ ስለምንታይ ኣዚ ሰነዳት እዚ፡ ኣብዚ ህዝቢ ብሰንኪ እዚ ተላባዒ ሕማም (Covid 19) ካብ ገዝኡ ከይወጽእ፣ ኣብ ዝኾነ ኣኼባ ከይሳተፍ፡ ተኸልኪልሉ ዘሎ እዋናት፡ ኣብ መራኽቢ ብዙሓት ከም ዝዘርጋሕ ተገይሩ፡ ከምዚ ዝኣመሰል ንድፊ ተዳልዩ ከምዘሎ ንምሕባር፣ እቲ ህዝቢ ኣፍልጦ ንክህልዎን ኣንቢብዎ ንክጸንሕን ዲዩ፡ ዋላስ ሕጂ ክንገር ዘይተደልለዩ ካሊእ መደብ ኣሎ እዩ ...?

አብ ዝሓለፈ እዋናት ካብ ገለ መራሕቲ መንግስቲ (ናይተን ብ-deffect Democracy ዝፍለግ) ሃገራት፡ ንአብነት ከም ባዓል ናይ (Ungarn/Hungary) ክንግንዘብ ክኢልና፡ ህዝቢ ብሰንኪ ተላባዒ ሕማም (Covid 19) ካብ ገዝኡ ከይወጽእ ድሕሪ ምክልካል፡ አብ ስልጣን ናይ ምጽናሕ መዋእል ንምርግጋጽ፡ ብመገዲ ፖርላመንቲ ገይሩ፡ ንህዝቢ ብእዚ (by Decree/per Dekret) ክመርሕ ከምዘለዎ፡ ክገብር ክኢሉ። አብ ኢትዮጵያ ዘሎ መራሕ መንግስቲ እውን፡ አብ ስልጣን ናይ ምንባር መዋእል ንምውሓስ፣ ነዚ ዘሎ ተላባዒ ሕማም ምክንያት ብምግባር፡ ነቲ አብዚ ቀረባ እዋናት ክግበር ታሓሲቡ ዝነበረ ናይ ሃገር ምርጫ፡ ንዘይተወሰነ እዋን ከምዝሰገር ድሕሪ ምግባር፣ ህዝቢ ንመሰሉ ከይላዓል ሰለማዊ ሰልፊ ከይገብር፣ ወታሃደራዊ ምሕደራ ከታኢታቱ፣ ምእንቲ፡ state of emergency ከምዝእወጅ ሰሚዕና። ስርዓት ኢሳያስ እውን እንተኾነ፡ ኮሮና-ቫይሩስ ብዝተባህሰ ጉልባብ፡ ብሓደ ሸነኽ፡ ንደቂ ህዝቢ ብገንዘብ ናይ ህዝቢ ናብ ኩናት ክጠብስ ገንዘብ ካብ ህዝቢ ክእክብ እንከሎ፣ ቡቲ ካላኣይ ሸነኽ ካኣ፡ ህዝቢ ካብ ገዝኡ ከወጽእ ከምዘይብሉ ድሕሪ ምእዛዝ፡ ደቂ ህዝቢ **ቀለብ ዓረር** ንክኾኑ ካብ ገዛውቶም እንዳገፈፈ ናብ ግንባር ይልእኩም ከምዘሎ፣ ብመገድ አሰና-ቲቪ ቻናል ንስምዕ አሎና። ብሕጽር ዝበለ አዘራርባ፡ እዞም መራሕቲ እዚአቶም፡ ሓለይቲ ህዝቢ ተመሲሎም፡ ናታቶም ሽርሕን ትንኩልናን ንምዕዋት፡ ነዚ ተላባዒ ሕማም (Covid 19) ከም ምክንያት ተጠቂሞም፡ አብ ስልጣን ናይ ምብሓት መዋእል ከረጋግጽ፡ ፈተነታት ከካይዱ ንርእን ንስምዕን አሎና።

አብዚ ናዓይ አንባቢ ብጌጋ ከይርዳኡኒ፡ እነ ነዚ አብ ላዕሊ ዘሎ አብነታት ከቅርብ ዘገደደኒ ምክንያት፡ ነዚ ብወከልቲ ህዝባዊ ምንቅስቃሳት ዝተነድፈ ናይ ሕጊ ሰነዳት ምስ እዘን ዓበይቲ መንግስትታት ከዋዳድሮ ስለዝደለኹ ዘይኮነስ፡ እንታይ ዳኣ፡ እዚ ሰነዳት እዚ ዋላ እኳ ዳኣ ንህዝባዊ ምንቅስቃሳት ከገልግል ተብሂሉ ዝተነድፈ ሕጊ ይኹን እምበር፡ ደቂ ሰባት ዝቅየድሉ ሕጊ ምዃኑ ስለዘይተርፎ፡ እቲ ዝምልከቶ ህዝቢ ድምጽ ክህበሉ ናይ ግድን እዩ። እዚ ሰነዳት እዚ ካብ ቅንዕና ተበጊሰካ ዝተገበረ ንድፊ ሕጊ ከኸውን ይኸእል እዩ። ኮይኑ ግን እዚ ሰነድ እዚ ብምክንያት ተላባዒ ሕማም (Covid 19) ህዝቢ ካብ ገዝኡ ከይወጽእ ተኸልኪልሉ አብ ዘሎ እዋናት ስለዝተዘርገሑ፣ እሞ አብቲ ሰነድ ሰፊሩ ከምዘሎ፡ „**አብ ውሽጢ 30 ማዓልቲ (ማለት ካብ 16.06 — 16.07 2020)**“ ተንቢቡ ግብረ መልሲ ክዋሃብ ከምዘለዎ፡ ዝሕብር ጠለብውን ስለዘለዎ፡ እዚ ካብ ትንኩልና ተበጊሰካ ዝግበር ዘሎ እዩ፡ ዝብል ጥርጣራታት፣ ከምኡውን ሕቶታት፣ አብ ብዙሓት ደቂ ሃገር ከዩልዕል፡ ስክፍታ ስለዘሎኒ እዩ። ስለዚ ኣዚ ሕጊ እዚ ንህዝባዊ ምንቅስቃሳት (ይኣክል) ጀርመን፡ ብፍላይ ካኣ መሰረታት (**እቲ ህዝቢ**) ናይዘን ምንቅስቃሳት ክማሓደረሉን ክቅየደሉን ከምኡውን ክምእዘዞን ተብሂሉ ዝተነድፈ ሰነዳት ስለዝኾነ፡ ብሽማግሌታት ምንቅስቃሳት ዝውዳእ ነገር ዘይኮነ፡ እንታይ ዳኣ ናብ ህዝቢ ወሪዱ፡ ህዝቢ ክዛተየሉን ከብስሎን፣ ድምጽ ክህበሉ፣ ዘለዎ ሰነዳት ስለዝኾነ፡ ብቅንዕና ንህዝቢ ከገልግል

ተብሂሉ ዝተነደፈ ሰነድ እንተኾይኑ፡ እቲ ተዋሂቡ ዘሎ፡ ኣብ ውሽጢ 30 ማዓልቲ ጥራይ ዝኣክል ግበረ መልሲ ክዋሃብ፡ ዝብል ናይ ግዜ ገደብ ዳግመ ርእይቶ እንተዝግበረሉ፡ ዝሓሸ ነይሩ ይብል ኣነ። እሞ እቲ ፍታሕ እንታይ እዩ ንዝብል ሕቶ፤ (1) እቲ ካብ ገዛኹም ከይትወጽኡ፣ ኣኼባ ከይተካይዱ፣ ዝብል ትእዛዝ መንግስቲ ጀርመን ክሳብ ዝላዓል ሰብ ክጽበ ኣለዎ። (2) እቶም ዘለዎ ግዝያውያን ሽማግሌታት ናይ ገለ ከተማታት፡ ሕጋውያን ክኾኑ ዕድል ክዋሃብ ኣለዎ። (3) እቲ ግብረ መልሲ ንምሃብ ዘድሊ ግዜ፡ እንተኾነ 6. ወርሒ፡ ብዝዋሓደ ኻኣ 3. ወርሒ ዝኸውን ኣለዎ ይብል ኣነ። ልክዕ ንገለ ውሑዳት ሰባት፡ **ብድሕሪት ዝውክልዎ፣ ሕጋውነት ዘልበሶም፣ ህዝቢ ዘየለ ክነሱ፡** ሽማግሌ ናይዚ ከተማ እዚ ኢና ኢሎም ዝቐርቡ ውልቀሰባት፡ ነዚ ሰነድ ናይ ሕጊ ንድፍታትዚ፡ ብዘይቀላጻለም ብዝኾነ መልክዕ ክቅበለዎ፡ ጸገም ዘይብሎም ክኾነ ይኸእሉ እዮም። እቶም ዝተረፉ ሽማግሌታት ናይ ህዝባዊ ምንቅስቃሳት መብዛሕት ከተማታት ግን፡ **ንኸውክልዎ ሕጋውነት ዘልበሶም ህዝቢ ስለዘሎ፡** ኣብ ህዝባዊ ምንቅስቃስ እቲ ዘዋሪ፣ እቲ ገባርን ሓዳግን፣ እቲ ኣብ ጉዳዩ ወሳኒ ተራ ዝጸወት፣ እቲ ህዝቢ ባዕሉ ስለዝኾነ፡ እቶም ሽማግሌታት ናይ ከምዚኤን ዝኣመሰላ ምንቅስቃሳት እቲ ሰነድ ናይ ሕጊ ንድፍታት፡ ብቀዳምነት እቲ ህዝቢ ክዛተዮሉ፣ ድምጹ ክህበሉ ናብ ህዝቢ ከውርድኦ ስለዝግደዱ፡ ነዚ ሕጊ ዝምልከት ህዝቢ ብመገዲ ሽማግሌታቱ ገይሩ ግብረ መልሲ ክህብ ምእንቲ፡ 30 ማዓልቲ ኣብዚ ታኣፋፊ ዝኾነ ናይ Covid 19 ግዜ ዘይኮነ እቲ ቐጻራ ክታሓዝ ዘለዎ፡ እንታይ ዳኣ ንኹልኻ ዘተዓጋግብ፣ ቅንዕና ዘረጋገጽ፡ ናይ ቐጻራ ግዜ ክዋሃብ ኣለዎ፡ ይብል ኣነ።

ዘለኣለማዊ ዝኸርን ክብርን ንሰማእታትና

ዓውት ንተቃላሳይ ህዝብና

ስዕረትን ውድቀትን ንሽርሒታት ጃንዳ ኢሳያስን መሻርኽቱን

ካብ ኣስፋሃ ተስፋሚካኤል 22. 06. 2020